

XXXV OLIMPIADA WIEDZY TECHNICZNEJ

Zawody III stopnia

Zadania dla grupy mechaniczno-budowlanej

Zadanie 1

Kabel, służący na czas budowy, do celów telekomunikacyjnych ma być rozwieszony w zimie przy temperaturze t_1 między dwiema nieodkształcalnymi podporami A i B odległymi od siebie o l_1 (rys.1). Jaką strzałkę ugięcia f_1 (tj. największy zwis) trzeba nadać kablowi przy rozwieszaniu, aby latem, w temperaturze t_2 strzałka ta nie przekroczyła wartości f_2 z uwagi na rosnące drzewa.

Wskazówki

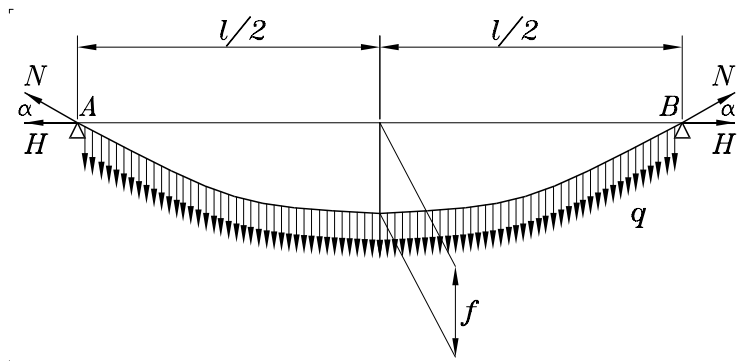
1. Krzywą, wg której przebiega kabel należy potraktować jako linię tzw. małego zwisu. Oznacza to (por. rys.1), że można przyjąć $\cos \alpha = 1$.
2. Wyznacz równanie krzywej zwisu – będzie ci ono potrzebne do wyznaczenia siły naciągu kabla H .
3. Długość kabla s wzdłuż krzywej można aproksymować wzorem

$$s = l \cdot \left(1 + \frac{8}{3} \cdot \frac{f^2}{l^2} \right).$$

4. Należy rozpatrzyć długość liny w temperaturach t_1 i t_2 uwzględniając zmiany tej długości spowodowane odkształcalnością termiczną i siłami naciągu kabla.

Dane liczbowe

Ciężar jednostkowy kabla $q = 13 \text{ N/m}$; $l = 80 \text{ m}$; $t_1 = -10^\circ\text{C}$; $t_2 = 30^\circ\text{C}$; współczynnik rozszerzalności liniowej $\alpha_t = 1,2 \cdot 10^{-5} \text{ 1/}^\circ\text{C}$; pole przekroju kabla $A = 150 \text{ mm}^2$; moduł Younga kabla $E = 210 \text{ GPa}$; $f_2 = 1,00 \text{ m}$; $f_1 = ?$.

$$\cos \alpha \approx 1; \quad H = N \cos \alpha \approx N.$$

Rys.1

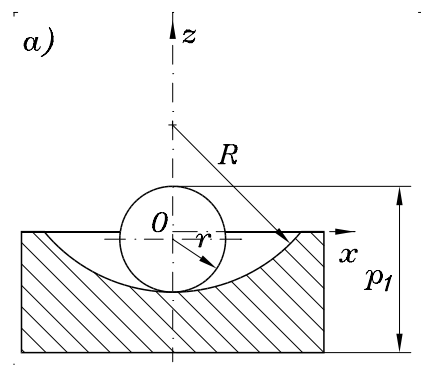
Autor: W. Radomski
Koreferent: J. Bzowski

Zadanie 2

Na rysunku 1 pokazano zasadę pomiaru promienia R sfery za pomocą trzech kul, o promieniu r . Należy wyznaczyć zależność $R = f(r, p_1, p_2)$, gdzie p_1 i p_2 są to zmierzone wartości wysokości pomiaru wierzchołka kulek od podstawy pomiarowej.

Rysunek 1 zawiera:

- pomiar wartości p_1 – jedna kula umieszczona centralnie w sferze,
- pomiar wartości p_2 – w sferze umieszczono trzy kule.

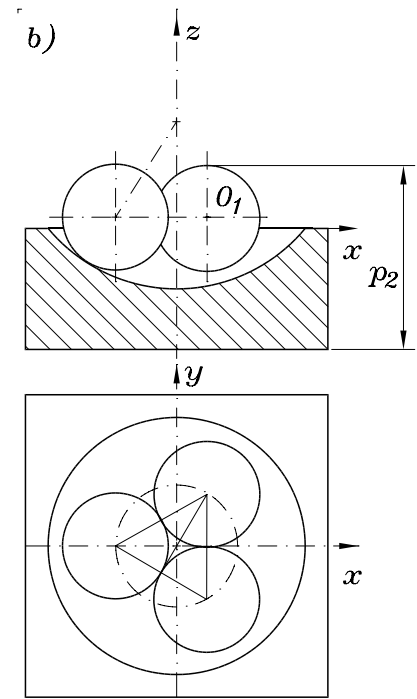
Po wyznaczeniu w/w zależności obliczyć:

- wartość nominalną promienia R_{nom} ,
- niedokładność pomiaru,
- odchyłki promienia, górną r_2 i dolną r_1 .

Wynik obliczeń należy podać w postaci $R = R_{nom} \begin{matrix} + r_2 \\ + r_1 \end{matrix}$.

Dane liczbowe potrzebne do rozwiązania zadania:

$$r = 10 \begin{matrix} - 0,01 \\ - 0,01 \end{matrix}; \quad p_1 = 40 \pm 0,005; \quad p_2 = 42 \pm 0,005.$$

Rys.1

Uwaga 1

W obliczeniach zakładamy idealną powierzchnię sfery, pomijamy zjawiska tarcia i nie uwzględniamy stanu odkształceń zarówno sprężystych jak i plastycznych.

Uwaga 2

Zawodnik po zakończeniu obliczeń może spróbować podać krótki opis sposobu wykonania sfery w produkcji, obróbką skrawaniem.

Autor: J. Jezierski
Koreferent: J. Bzowski

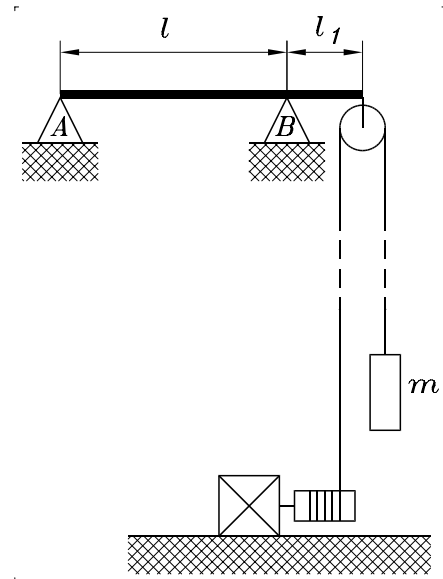
Zadanie 3

Swobodnie położona, na podporach o rozstawie l , belka dwuteownikowa (patrz rysunek) stanowi element nośny windy budowlanej. Na wywieszonym poza podporę na długość l_1 końcu przyczepiony jest bloczek z przerzuconą liną. Jeden z końców liny nawinięty jest na wałek wciągarki, a na drugim podwieszany jest ciężar o masie m .

Obliczyć:

1. z jakim przyspieszeniem mogłaby być podnoszona masa m , aby koniec A belki nie oderwał się jeszcze od podłoża,
2. obliczyć minimalną moc silnika wciągarki, aby masa m mogła ze stałym przyspieszeniem – obliczonym w punkcie poprzednim – być podniesiona na wysokość h ,
3. zakładając, że ostatecznie belka w punkcie A została poprawnie przymocowana obliczyć jaką maksymalną masę – z uwagi na wytrzymałość na zginanie belki – można podnosić ruchem jednostajnym.

Zastanowić się i odpowiedzieć, czy wszystko na tej budowie wykonywano prawidłowo.

Dane liczbowe:

$l = 5 \text{ m}$; $l_1 = 1 \text{ m}$; $m = 20 \text{ kg}$; $h = 10 \text{ m}$; masa jednostkowa dwuteownika $m_{dtj} = 5,94 \text{ kg/m}$; wskaźnik wytrzymałości $W_x = 19,3 \text{ cm}^3$; dopuszczalna wytrzymałość na zginanie $k_g = 115 \text{ MPa}$.

Uwaga

- Pomiąć wszelkie siły tarcia występujące w układzie.
- Pomiąć jako mały moment bezwładności bloczka.
- Ruch masy traktować jak ruch jednostajnie przyspieszony bez prędkości początkowej.

Autor: J. Bzowski
Koreferent: M. Jaworski